

Sygn. akt: I ACa 1419/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Alicja Myszkowska
Sędziowie:	SSA Wiesława Kuberska (spr.) SSA Hanna Rojewska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Julita Postolska

po rozpoznaniu w dniu 19 kwietnia 2013 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **H. K.**

przeciwko **J. M.**

o zapłatę i zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 3 października 2012 r. sygn. akt II C 299/10

I. zmienia zaskarżony wyrok w punktach 4, 5 i 7 w ten sposób,

że wyrokowi w tym zakresie nadaje następujące brzmienie:

„4. odracza płatność kwoty zasądzonej w punkcie 1 do 30. dnia od daty uprawomocnienia się wyroku;

5. nie obciąża H. K. kosztami nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w zakresie oddalonej części powództwa;

7. przyznaje ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi tytułem reszty wynagrodzenia udzielonego stronom z urzędu:

a) adwokat R. W. kwotę 3.849,26 (trzy tysiące osiemset czterdzieści dziewięć 26/100) złotych brutto,

b) adwokatowi P. S. kwotę 4.428 (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem) złotych brutto”;

II. umarza postępowanie apelacyjne w pozostałym zakresie;

III. nie obciąża powódki kosztami nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym w zakresie cofniętej apelacji;

IV. nie obciąża pozwanej kosztami nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym w zakresie uwzględnionej apelacji;

V. przyznaje ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi tytułem wynagrodzenia nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej obu stronom z urzędu w postępowaniu apelacyjnym kwoty po 1107 (jeden tysiąc sto siedem) złotych brutto adwokat R. W. i adwokatowi P. S..

Sygn. akt I A Ca 1419/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 3 października 2012 r. Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie z powództwa H. K. przeciwko J. M. o zapłatę kwoty 100.000 zł. z tytułu zachowku i o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli: uwzględnił powództwo do kwoty 13.069,44 zł. (pkt.1), oddalił powództwo o zapłatę w pozostałej części (pkt.2), umorzył postępowanie w zakresie roszczenia o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli (pkt. 3), zasądzoną kwotę zachowku rozłożył na trzy raty – pierwsza w kwocie 5.000 zł. płatna w terminie 30 dni od uprawomocnienia się wyroku, druga w kwocie 5.000 zł. płatna w terminie sześciu miesięcy od uprawomocnienia się wyroku i trzecia w kwocie 3.069,44 zł. płatna w terminie sześciu miesięcy od uprawomocnienia się wyroku (pkt. 4), zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 3.849,26 zł. tytułem części kosztów zastępstwa procesowego udzielonego pozwanej z urzędu od nieuwzględnionej części powództwa (pkt.5), zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 578,74 zł. tytułem części kosztów zastępstwa procesowego udzielonego powódce z urzędu od uwzględnionej części powództwa (pkt.6), przyznał ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi tytułem reszty wynagrodzenia odpowiednie kwoty pełnomocnikom z urzędu obu stron procesu (pkt. 7) oraz nie obciążył stron nieuiszczoną opłatą od pozwu i wydatkami (pkt. 8).

(wyrok – k. 317)

Apelację od tego orzeczenia wniosła powódka zaskarżając wyrok ostatecznie tylko w zakresie:

- pkt. 4 co do rozłożenia należności na raty płatne w 6 miesięcy i w rok od dnia uprawomocnienia się wyroku;
- pkt. 5 i pkt. 7 co do obciążenia powódki kosztami zastępstwa procesowego udzielonego pozwanej z urzędu.

Skarżąca wniosła o zmianę wyroku w tej części i zasądzenie kwoty 8.069,44 zł. jednorazowo w terminie 30 dni od daty uprawomocnienia się wyroku i nie obciążenie powódki w całości kosztami zastępstwa procesowego udzielonego pozwanej z urzędu.

Ponadto pełnomocnik powódki z urzędu wniosła o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce w postępowaniu apelacyjnym.

(apelacja – k. 335 – 337)

Pełnomocnik pozwanej z urzędu wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce w postępowaniu apelacyjnym.

(protokół rozprawy apelacyjnej – k. 346)

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane na podstawie ustaleń, które Sąd Apelacyjny w pełni podziela oraz przyjmuje za własne, a które nie były kwestionowane przez strony.

Apelacja w ostatecznym kształcie zasługuje na uwzględnienie.

Zasadny jest zarzut naruszenia art. 320 k.p.c. Sąd a quo rozłożył zasądzoną należność na raty z powołaniem się na trudną sytuację majątkową strony pozwanej i jej realne możliwości spłaty należnego zachowku. Uszło jednak uwadze tego Sądu, że spadek po zmarłej matce stron otworzył się w kwietniu 2002 r., postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku zostało wydane w styczniu 2008 r., natomiast pozew w tej sprawie został wniesiony w marcu 2010 r., a zatem pozwana, co najmniej od 5 lat musiała liczyć się z koniecznością zapłaty powódce należności z tytułu zachowku i dysponowała dostatecznie długim czasem, aby przygotować się do tego pod względem finansowym. Ponadto także powódka znajduje się w trudnej sytuacji materialnej oraz życiowej, tak, więc dalsze odsunięcie w czasie z rozłożeniem na raty ostatecznie należnego powódce zachowku pozbawi go odczuwalnej dla powódki realnej wartości ekonomicznej. Z racji sposobu zaskarżenia punktu 4 wyroku jego zmiana – dokonana na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. – polegała w rzeczywistości na odroczeniu terminu płatności całej kwoty 13.069,44 zł. do 30 dni od daty uprawomocnienia się wyroku.

Trafny jest także zarzut naruszenia art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie. Stosując zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy i stosunkowo rozdzielając koszty Sąd Okręgowy obciążył powódkę obowiązkiem zapłaty kwoty 3.849,26 zł., co oznacza, że w rzeczywistości kwota zachowku zostanie obniżona do 9.200 zł. W ocenie Sądu Apelacyjnego zważywszy na sytuację zdrowotną, materialną i rodzinną powódki oraz charakter sprawy należało zastosować art. 102 k.p.c. Konsekwencją zmiany punktu 5 wyroku była konieczność zmiany orzeczenia także w punkcie 7 poprzez przyznanie pełnomocnikom z urzędu reprezentującym obie strony kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z funduszu Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi.

W zakresie cofniętej apelacji orzeczono na podstawie art. 391 § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania apelacyjnego zgodnie z art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.